

Утвърдил:
Директор: Марионела Николова

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от ЗПУО, приета с решение на Педагогическия съвет

ПРЕДМЕТ:

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални

права. Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като: живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предразсъдъци; липса, ограничен достъп или неадекватни услуги и т.н.

Уязвимите групи ученици имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението на Ш ОУ „Ангел Кънчев“ – гр. Варна към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване.

Училищната програма за равен достъп до образование работи в посока за изграждане на среда за:

- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение.

ЦЕЛИ:

Услугите и подкрепата за уязвимите групи следва да бъде основана на ясни нужди, с определени и прозрачни приоритети. Това изисква съвместни усилия и съгласувани мерки от страна на всички в училищната система:

- ефективна подкрепа включваща индивидуална подкрепа и осигуряване на достъпна среда;
- социална интеграция включваща активно участие, вграденост във всички сфери на обществения живот в училище;
- социално приобщаване - уязвимите групи от хора имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението към тях трябва

да е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности;

- индивидуален подход – отношението следва да бъде персонализирано, да отговаря на конкретни потребности, да гарантира основни човешки права и да закриля най-уязвимите групи.

АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА:

През последните години в училището има все повече ученици от различни националности, различни вероизповедания, с различни традиции и културни норми, което налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване, а така също и познания за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите и към самите себе си. Срещата с различни хора и с различни култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна. В училището се предприемат политики в областта на:

- ✚ интеркултурното образование;
- ✚ умението за общуване с представители на различни култури;
- ✚ съзнателно възпитаване на толерантно отношение.

Особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

В III ОУ „Ангел Кънчев“ – гр. Варна се създават условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование. При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес. Предвижда се паралел между интеркултурното образование и образованието на ученици със специални образователни потребности /при приемане на такива/. И в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване се състои в ранното образование, достъпно за всички, независимо от социалноикономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности, ресурсните учители и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение.

ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи включва:

1. принципите на приобщаващото образование;
2. условията и реда за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;
3. условията и реда за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;
4. изграждане на позитивен психологически климат в училището;
5. структурата, условията и реда за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и на индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и на ученици с изявени дарби по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за предучилищното и училищното образование;
6. условията и реда за постъпване, организацията и осъществяването на обучението и подкрепата за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности.

ДЕЙНОСТИ:

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.
4. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца и ученици от етническите малцинства.
5. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на ученици, за които той не е майчин.
6. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
7. Функциониране на информационна система за проследяване на учениците в риск.
8. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
9. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
10. Създаване на условия за развитие на талантливите ученици с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви;
11. Определяне на формиращата роля на училището като приобщаваща среда за развитие и обучение на всяко дете.
12. Изясняване на социализиращата роля на училището, концепцията за личностно развитие, допълнителната подкрепа на уязвими групи деца и ученици, екипната работа, позитивната дисциплина.
13. Учителите заедно с други специалисти трябва да определят не само подходите и формите на работа с децата и учениците от уязвимите групи, но и темите от учебното съдържание.
14. В образователната практика и взаимодействието с децата е важно да се разбира тяхното различие, ученето да се свързва със силните им страни и интересите.

15.Изясняване ролята на учителя като посредник, който управлява и улеснява процеса на работа в училище. Неговото майсторство е в откриването на точките на включване на всяко дете в ученето, събуждането и поддържането на желанието на детето да знае и изследва, и в намирането на решения за активното му участие.

16.определяне ролята на учебната програма като подпомагаща учителя в неговата творческа дейност и поддържането на "живото" във взаимодействието му с децата. Учебните програми са мостовете, по които, придружено от учителя, детето и ученикът трябва да извървят пътя към откриване на себе си, света и мястото си в него.

дейност	срок	отговорник	забележка
Определяне на координатор за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие	м.09	директор	*
Организиране на групи и клубове за занимания по интереси	постоянен	класни ръководители, учители	при наличие на интерес от учениците
Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности	постоянен	класни ръководители, учители, педагогически съветник	*
Дейности на училищната библиотека, свързани с изграждане на навици за четене и компетентности за	постоянен	учители БЕЛ	по повод важни дати и празници

търсене и ползване на информация			
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	постоянен	учители	*
Разглеждане на теми, свързани с превенция на насилието и тормоза	постоянен	класни ръководители, учители, педагогически съветник	по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа
Провеждане на обучения, свързани с превенция на агресията и тормоза и за развитие на толерантност във взаимоотношенията	постоянен	педагогически съветник, външни лектори	при необходимост и по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа
Обсъждане на обобщената информация за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа, изготвяне на индивидуални планове за действие	до 14 дни след подаване на анализа от класните ръководители	класни ръководители и координатор	при създаване се необходимост
Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изяви дарби	При необходимост, не по-късно от 3 месеца от разпознаване на потребността от извършване на оценка	екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	при създаване се необходимост
Осъществяване на конкретна обща и допълнителна подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост	Оценка на напредъка за всеки три месеца	екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	*
Награждаване на ученици	постоянен	директор, заместник-	при и по определен повод за поощрение

		директори, класни ръководители	
Кариерно ориентиране и консултиране	постоянен	педагогически съветник, външни кариерни консултанти	*
Ресурсно подпомагане	постоянен	ресурсни учители, психолог	при необходимост
Партньорство с родителите за справяне с проблемното поведение на децата им и приобщаване към средата на училището	постоянен	класни ръководители, учители, координатор	*
Сформиране на екипи за допълнителна подкрепа	постоянен	координатор	при необходимост
Взаимодействие с Център за личностна подкрепа, Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование, Национален логопедичен център, Национален дворец на децата, научни, творчески и спортни клубове	постоянен	координатор	при необходимост
Обучение на педагогически специалисти, във връзка с дейностите по реализация на обща и допълнителна подкрепа	по график, заложен в план за квалификация	директор, заместник директори, главни учители, комисия по квалификация	*